

SAMPLE CONTENT

मराठी सुलभभारती WORKBOOK

इयत्ता
याचवी
(Eng. Med.)

Target Publications Pvt. Ltd.

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे
यांच्याद्वारे नियोजित अभ्यासक्रमावर आधारित.

इयत्ता पाचवी मराठी सुलभभारती WORKBOOK

प्रमुख वैशिष्ट्ये:

- CCE अभ्यासपद्धतीवर आधारित
- पाठाधारित व पाठाखालील संकलित प्रश्न
- कल्पक व व्यक्तिमत्त्व घडवणारे आकारिक प्रश्न
- प्रश्नांची चित्रमय व सुबक मांडणी
- लेखन सरावासाठी मुबलक जागा
- स्वयंमूल्यमापनासाठी सराव प्रश्नपत्रिका अंतर्भूत

नाव : .....

शाळा : .....

इयत्ता : .....

तुकडी : .....

हजेरी क्र. : .....

Printed at: **Repro India Ltd.,** Mumbai

© Target Publications Pvt. Ltd.

No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, C.D. ROM/Audio Video Cassettes or electronic, mechanical including photocopying; recording or by any information storage and retrieval system without permission in writing from the Publisher.

P.O. No. 105710

12490_JUP

प्रस्तावना

नमस्कार,

महाराष्ट्र शिक्षण मंडळाने नियोजित केलेला 'इयत्ता पाचवी मराठी सुलभभारती' हा अभ्यासक्रम अधिक कल्पक आणि मुलांचे भाषिक ज्ञान वाढवणारा आहे. याच CCE अभ्यासपद्धतीवर आधारित **टारगेट प्रकाशनाचे इयत्ता पाचवी मराठी सुलभभारती WORKBOOK** मुलांच्या हाती देताना आम्हांला आनंद होत आहे.

या व्यवसायात पाठावर आधारित प्रश्नांचे संकलित मूल्यमापन आणि आकारिक मूल्यमापन अशा दोन भागांत विभाजन केले आहे. संकलित मूल्यमापन विभागात पाठाखालील तसेच पाठाधारित सरावासाठी अधिक प्रश्नोत्तरेही दिली आहेत. यातील शब्दज्ञान व व्याकरण या उपविभागात नाम, क्रियापद, लिंग, वचन, विरुद्धार्थी शब्द, समानार्थी शब्द, यमक, विरामचिन्हे या संकल्पनांचा समावेश केला आहे. त्यांच्या अधिकाधिक सरावासाठी प्रत्येक पाठात मुबलक प्रश्न अंतर्भूत केले आहेत. तसेच, या विभागात मुक्तोत्तरी प्रश्न व तोंडी परीक्षांचा अंतर्भाव केल्यामुळे मुलांच्या विचारशक्तीला व कल्पनाशक्तीलाही वाव मिळेल.

आकारिक मूल्यमापनात मौखिक कार्य, लेखी कार्य आणि उपक्रम / प्रकल्प असे तीन उपविभाग केले आहेत. विद्यार्थ्यांचे भावविश्व व्यापणारी गाणी, कविता, गोष्टी, चित्रकथा, चित्रसंदेश, अनुभव, शब्दकोडी, सूचना अशा वैविध्यपूर्ण व कल्पक प्रश्नांचा समावेश यात केला आहे. त्यामुळे खेळता खेळता शिकण्याचा आनंददायी अनुभव विद्यार्थ्यांना घेता येईल. परिणामी, त्यांच्या मौखिक व लेखी भाषिक क्षमता वाढायला मदत होईल. या पुस्तकात प्रत्येक पाठासाठी वैशिष्ट्यपूर्ण व मुलांच्या सर्जनशीलतेस वाव देणारे विविध उपक्रम दिले आहेत, ज्यामुळे मुलांची त्या-त्या विषयाची समज परिपक्व होण्यास मदत होईल.

तसेच, या व्यवसायात सर्व पाठांचा सारांश आणि कवितांचा आशय, शब्दार्थ व वाक्प्रचारांचा अर्थ इंग्रजीतून देण्यात आला आहे. जेणेकरून शब्द, वाक्य, संकल्पना समजून घेणे सहजसोपे होईल. सोबतच अक्षरांपासून शब्द बनवणे, त्यांची कार्डे तयार करणे, नादमय शब्द, भाषिक खेळ, एका शब्दापासून अनेक शब्द तयार करणे अशा प्रश्नांच्या समावेशामुळे विद्यार्थ्यांची शब्दसंपत्ती अधिकाधिक समृद्ध होण्यास मदत होईल.

अभ्यास करताना आपली तयारी जोखणेही महत्त्वाचे असते. त्यामुळे व्यवसायाच्या शेवटी पाठांवर आधारित चार घटक चाचणी प्रश्नपत्रिका तसेच दोन सत्रांत प्रश्नपत्रिकांचा समावेश केला आहे. याशिवाय प्रत्येक पाठाखाली श्रेणी, शिक्षकांचा शेर यासाठी रकानाही देण्यात आला आहे, ज्यामुळे शिक्षकांना विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन करण्यासाठी निश्चितच मदत होईल. एकूणच, मजेशीर कृतींच्या सरावातून मुलांना मिळणारा आनंद आणि या आनंदाच्या मार्गाने मिळणारे ज्ञान असा सुंदर मेळ यात साधला आहे. मुलांची मराठी विषयाची समज व गोडी वाढवण्यात हा व्यवसाय यशस्वी ठरेल अशी आम्हांला खात्री वाटते.

हा व्यवसाय उत्कृष्ट व्हावा, यासाठी आम्ही सर्वतोपरी प्रयत्न केले आहेत, तरीही आपल्या सूचना स्वागतार्ह आहेत. याकरिता आपला अभिप्राय mail@targetpublications.org या ई-मेल पत्त्यावर पाठवावा ही विनंती.

कल्पक अभ्यासासाठी मुलांना खूप खूप शुभेच्छा!

प्रकाशक

आवृत्ती: प्रथम

Disclaimer

This book is intended to be study material expressing views and elaborating concepts for ease of understanding for students and purely for their benefits. We make no representations as to accuracy, completeness, correctness, suitability, or validity of any information through this study material. And, shall not be held liable or responsible for any errors, omissions, or differences in this information or any losses, injuries or damages arising from its use. All information is provided on as it is basis depending upon the understanding of the author and his/her elaboration of such concepts along with adoption and inspiration from various other texts in relation to the topics as mentioned in this study material. It is the reader's responsibility to verify their own facts. Through this study material we are only explaining and elaborating various concepts as may be necessary for the students in the present framework and context.

The views and opinions expressed in this study material are purely as per the understanding of the authors and do not necessarily reflect the official policy or position of any other agency, organization, employer or company. Assumptions made in this analysis are not reflective of the position of any other than the authors - and since we are critically thinking human beings with personified opinions, these views are always subject to change, revision and rethinking at any time. Please do not hold us to them in perpetuity.

Readers shall not misconceive this work with any other work. This work is purely inspired upon the course work as suggested and prescribed by the Maharashtra State Bureau of Textbook Production and Curriculum Research, Pune.

All the facts and figures so stated have been purely adopted from various research points purely for the purpose of representation and explaining the students and readers at large as a part of fair dealing. By producing anything and everything in this book the author does not intend to claim copyrights on any such material but has been purely adopted and used for the purpose of representation and for better understanding of the students with a pure intention to educate the public at large for a better India.

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	पाठाचे नाव	लेखक/कवी	पृ.क्र.
१.	नाच रे मोरा (गाणे)	ग. दि. माडगूळकर	१
२.	हत्तीचे चातुर्य (चित्रकथा)	-	५
३.	खेळूया शब्दांशी	-	११
४.	ही पिसे कोणाची?	-	१६
५.	डराव डराव! (कविता)	ग. ह. पाटील	२१
६.	ऐकूया. खेळूया.	-	२६
७.	खेळत खेळत वाचूया!	-	२९
८.	कोणापासून काय घ्यावे? (कविता)	निलम माणगावे	३१
९.	सिंह आणि बेडूक (चित्रकथा)	मुकुंद तळवलकर	३५
१०.	बैलपोळा (कविता)	धोंडीरामसिंह राजपूत	४१
	घटक चाचणी - १	-	४७
११.	इंधनबचत	-	४९
१२.	बोलावे कसे?	-	५३
१३.	अनुभव - १	-	५७
१४.	चित्रसंदेश	-	६२
१५.	नदीचे गाणे (कविता)	वि. म. कुलकर्णी	६४
१६.	मी नदी बोलते...	-	६९
	घटक चाचणी - २	-	७६
	प्रथम सत्रांत परीक्षा	-	७८
१७.	आमची सहल	-	८१

१८.	पैशांचे व्यवहार	-	८८
१९.	अनुभव - २	-	९३
२०.	गमतीदार पत्र	-	९८
२१.	छोटेसे बहीणभाऊ (कविता)	वसंत बापट	१०४
२२.	वाचूया. लिहूया.	-	१०८
२३.	प्रामाणिक इस्त्रीवाला	-	११३
	घटक चाचणी - ३	-	१२०
२४.	ऐका. पाहा. करा.	-	१२३
२५.	मालतीची चतुराई	-	१२४
२६.	पतंग (कविता)	अ. ज्ञा. पुराणिक	१३२
२७.	महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे	डॉ. भि. ना. दहातोडे	१३७
२८.	फुलपाखरू आणि मधमाशी	बाळ गाडगीळ	१४३
	घटक चाचणी - ४	-	१५२
	द्वितीय सत्रांत परीक्षा	-	१५४

टीप : पाठाखाली दिलेले प्रश्न * या चिन्हाने दर्शविले आहेत.

४. ही पिसे कोणाची?

शब्दार्थ			
ऐटदार	डौलदार, रुबाबदार (graceful)	निरखून पाहणे	लक्षपूर्वक पाहणे, लक्ष देऊन पाहणे (to observe keenly)
करडा	राखाडी (gray colour)	निरीक्षण करणे	नीट पाहणे (to observe)
कौतुक	स्तुती (to praise)	पिसारा	खूप पिसांचा गुच्छ (a plumage)
खुराडे	कोंबडीचे घर (coop of hen)	मोहक	सुंदर, आकर्षक (attractive)
झाडी	झाडांचा समूह (a thicket)	लांबसडक	लांबच लांब (very long)
दाट	गच्च (dense)	सावरणे	सांभाळणे (to take care)
दूर	लांब (far away)	सांभाळून	जपून (carefully)

Summary

‘ही पिसे कोणाची?’ is a lesson about a girl called Minu.

While playing, one day, Minu comes across a couple of feathers. This lesson talks about her journey of finding the rightful owner of those feathers.

Minu begins by asking the hen and the pigeon, but they say that the feathers don't belong to them. Then, she asks the peacock who tells her that the feathers belong to the duck. When Minu asks the duck, he says yes, the feathers belong to him.

Minu wants to return the feathers to the duck but the duck tells her that, once the feathers are dropped, they cannot be attached to their body. The duck suggests Minu to keep the feathers with her and Minu puts them carefully in her notebook.

संकलित मूल्यमापन (Summative Assessment)

पाठाधारित प्रश्नोत्तरे (Questions Based on Lesson)

१. रिकाम्या जागी जुळणाऱ्या योग्य पर्यायापुढे ‘✓’ अशी खूण करा.

*१. पिसे सापडल्यावर मिनुला ...

अ. पिसे कोणाची आहेत, हे माहीत करून घ्यायचे होते.

आ. पिसे घरी न्यायची होती.

२. मोराचे आभार मानून मिनु ...

अ. पळतच झाडीकडे गेली.

आ. पळतच नदीवर आली.

३. बदकाने पिसे मिनूजवळच ठेवायला सांगितले, कारण ...
- अ. बदकाची पिसं देण्यासाठी मिनू खूप दूर आली.
- आ. एकदा पिसं गळून पडली, की पुन्हा जोडता येत नाहीत.

*२ जोड्या जुळवा.

क्र.	'अ' गट	उत्तर		'ब' गट
१.	बदक	-----	अ.	झाड
२.	कोंबडी	-----	आ.	नदी
३.	कबुतर	-----	इ.	खुराडे

३ कंसातील योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

१. ----- पिसांकडे निरखून पाहिले. (मिनूने / कोंबडीने / मुलांनी)
२. समोरून आपला ----- सावरत मोर येत होता. (तुरा / डौल / पिसारा)
३. मोराचा पिसारा खूप ----- दिसत होता. (सुंदर / मोहक / विचित्र)
४. मोराने बदकाचा ----- सांगितला. (रंग / पत्ता / त्रास)

४ कोण, कोणास म्हणाले ते लिहा.

१. “कोंबडीताई ही पिसं तुझी आहेत का?” -----
२. “नाही गं बाई, ही पिसं माझी नाहीत.” -----
३. “ही तर बदकाची आहेत.” -----
४. “ही पिसं तुझ्याजवळच ठेव.” -----

५ उत्तरे सांगा.

- *१. मिनूचे घर कोठे होते?

उत्तर: -----

२. कबुतराचा रंग कसा होता?

उत्तर: -----

*३. मिनू कोणाकोणाला भेटली?

उत्तर: _____

४. मोराचा पिसारा कसा होता?

उत्तर: _____

*५. मिनूला बदकाचा पत्ता कोणी सांगितला?

उत्तर: _____

*६. पिसे कोणाची होती?

उत्तर: _____

*७. बदकाने मिनूला काय सांगितले?

उत्तर: _____

शब्दज्ञान व व्याकरण (Vocabulary and Grammar)

१. खालील शब्दांचे समानार्थी शब्द लिहा.

१. दूर = _____	२. झाड = _____
३. मोहक = _____	४. आनंद = _____
५. कौतुक = _____	६. घर = _____

२. खालील शब्दांचे विरुद्धार्थी शब्द लिहा.

१. दूर × _____	२. पुढे × _____
३. आनंद × _____	४. दाट × _____
५. बाहेर × _____	६. सापडणे × _____

३. खाली दिलेल्या शब्दांच्या आधी तो, ती किंवा ते लिहा.

१. _____ शेत	२. _____ कोंबडी	३. _____ कबुतर
४. _____ पिसारा	५. _____ बदक	६. _____ नदी
७. _____ वही		

४ उदाहरणे वाचा. त्याप्रमाणे लिहा.

उदाहरणे- घर – घरापासून, घर – घराजवळ, खुराडे – खुराड्यात

*१.	गाव	-----	-----	-----
*२.	पाय	-----	-----	-----
*३.	तळे	-----	-----	-----
*४.	घरटे	-----	-----	-----
५.	शाळा	-----	-----	-----

मुक्तोत्तरी प्रश्न (Open Ended Questions)

*१ तुम्हांला शाळेत / वर्गात एखादी वस्तू सापडली तर तुम्ही काय करता?

उत्तर:

तोंडी परीक्षा (Oral Test)

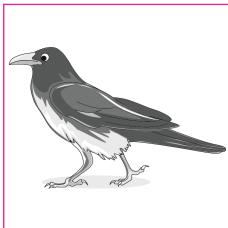
१. कोंबडी कोठे जाऊन बसली?
२. मोराची चाल कशी होती?
३. नदीकिनारी काय होते?

आकारिक मूल्यमापन (Formative Assessment)

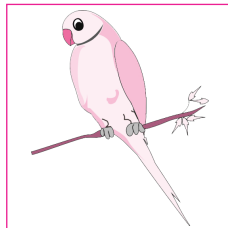
मौखिक कार्य (Oral Work)

१ खाली दिलेल्या चित्रांतील पक्षी ओळखून नावे सांगा.

१.

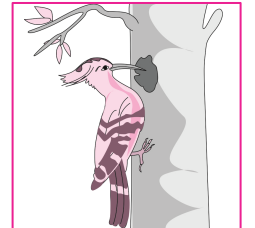
२.

३.

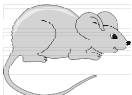
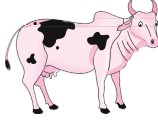

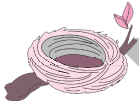
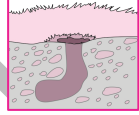

४.

लेखी कार्य (Writing Work)

१ योग्य जोड्या जुळवा.

			
चिमणी	उंदीर	गाय	वाघ
			
गोठा	गुहा	घरटे	बीळ

२ हे शब्द असेच लिहा.

१. निरखून	-----	२. खुराड्यात	-----
३. पांढऱ्या	-----	४. करड्या	-----
५. पिसारा	-----	६. रंगीबेरंगी	-----
७. निरीक्षण	-----	८. पत्ता	-----
९. नदीकिनारी	-----	१०. कौतुक	-----

उपक्रम / प्रकल्प (Activity / Project)

- *१ तुमच्या परिसरात आढळणाऱ्या विविध पक्ष्यांच्या पिसांचे निरीक्षण करा व त्यांचे आकार, रंग यांची माहिती लिहा.
- २ विविध पक्ष्यांची पिसे जमा करा. एका मोठ्या पुठ्यावर प्रत्येक पक्ष्याचे चित्र आणि त्यासमोर त्याचे पिस चिकटवा. त्याखाली त्या पक्ष्याचे नाव लिहा.

श्रेणी: -----

अ - उत्तम

शिक्षकांचा शेरा: -----

ब - चांगले

क - समाधानकारक

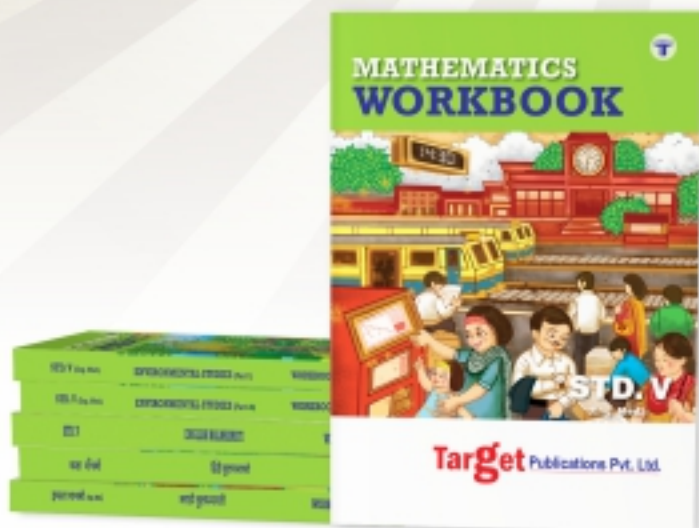
दिनांक: -----

स्वाक्षरी: -----

Std.V

Workbook

AVAILABLE SUBJECTS:

- English Balbharati
- हिंदी सुलभभारती
- मराठी सुलभभारती
- Mathematics
- Environmental Studies I
- Environmental Studies II

BUY NOW

SALIENT FEATURES:

- All workbooks act as a powerful concept building tool for the students
- Lucid explanation in Maths and a detailed Glossary for the languages is provided in the beginning of every chapter
- Formative Assessment and Summative Assessments facilitate proper revision
- Chapter wise Assessment Test in Maths and Unit Test is provided in languages to help students assess themselves

Target Publications Pvt. Ltd.

88799 39712 / 13 / 14 / 15

mail@targetpublications.org

www.targetpublications.org